

Elka Traykova

(Bulgaria, Institute for Literature, Bulgarian Academy of Sciences)

For KAMEN

Abstract: The text reveals the many-sided personality of Kamen Mihaylov – the scientist, the friend, the colleague. His image combines integrity and dignity with artistry and scientific correctness as well as with in-depth research. It indicates the standing up for the dignity of the scientist, the freedom of the thought, the collegiality and friendship.

Key words: monolithic appearance, artistry, scientific dignity, collegial ethics

Елка Трайкова

(България, Институт за литература, БАН)

За КАМЕН

Трудно ми е да пиша за Камен в минало време. За мен той просто не се върна от един далечен град и не продължи по пътя. При него внезапно, болезнено за близките му хора, се сляха времето и пространството в спомените за една личност, която беше запомняща се и приживе – монолитна външност, достолепно излъчване, ясни и категорични позиции, остър език и изненадваща артистичност, някак старомодна почтеност и колегиална етичност.

Камен Михайлов беше учен, който умееше да чете литературната история по различен начин. Натрупал огромно, енциклопедично познание, той търсеше забравеното, малко познатото, навлизаше в табуираните зони на културната история. Популярните сюжети с техните известни и канонизирани герои не го привличаха. В своите книги той откриваше нови територии, с педантична изследователска страст търсеше фактите, които развенчават национални митове, провокират научни полемики, опровергават традиционни представи. Дори когато пишеше за Пенчо Славейков или когато подготви изложбата за 150 години от неговото рождение, той откри пред взискателната академична общност и пред любознателната публика различните, колоритните биографични и творчески лица на поета, общественика, на личността Славейков. Коментирани, оспорвани или възторжено приемани, неговите тези оставят трайни следи в научното пространство. Надявам се, че бързопреходният хаос на нашето време няма да лиши следващите поколения читатели от огромния информационен масив на малко познати или съвсем неизвестни документи, на интересните научни концепции, съпроводени от проникновен интелектуален анализъм, вложени в неговите книги.

Елка Трайкова

Камен беше достоен човек – не го привличаха нито лесната слава, нито мимолетните приятелства. Умееше да преценява хората и да цени доброто, което получава. В съвместната ни работа Камен не просто отстояваше позиции, а почтено, лоялно, неотклонно защитаваше общите ни каузи, дори когато те предполагаха трудни за него решения. Той приемаше своите административни ангажименти като мисия, която трябва да изпълнява коректно и отговорно, въпреки че това не беше неговото призвание.

Камен беше свободен дух, който не търпеше нито лицемерието, нито интригите. За него ежедневното общуване не беше ритуална размяна на реплики. Той ценеше смисъла, познанието, информацията, която носят думите. Лекотата на фриволното говорене като че ли рядко го докосваше, но когато достигаше до сетивата му, предизвикваше поразяващата сила на неговия сарказъм – а той не познаваше, нито задръжки, нито милост.

Камен беше всеотдаен приятел и щедър човек. И аз, и семейството ми едва ли ще забравим как попътно минавайки през Будапеща, в една късна зимна вечер, точно преди Нова година, той беше организиран да ни посрещнат и настанят в неговия дом. И колко трогателно, топло, неочаквано беше за нас, когато намерихме подредена с много вкус пищна празнична трапеза. А той – домакинът, отдавна беше в София, но беше премислил всеки детайл, всеки жест, за да се почувстваме желани гости в неговата иначе скромна квартира, да се стоплим от уютата на неговото гостоприемство и с деликатни послания да ни насочи как в малкото време, което имаме, най-пълноценно да преживеем красотата на този град.

Животът е странна и коварна игра. Вървиш през него и твориш със слово, китара или резец, създаваш книги, песни или икони с усещане за вечност, но внезапно идва онзи край, който те превръща в спомен. И всичко онова, което остава, макар и реално, видимо, значимо, се превръща в странна рисунка по вода, защото живите винаги са забързани за някъде, или защото паметта им носи болка. Но незабравата за личности като Камен Михайлов – учен, интелектуалец, творец с много таланти, е не само своеобразно покаяние за нас, останалите след него колеги и приятели, тя е важен знак за духовната идентичност на нашето време.